

Розпізнавальні особливості змісту ідеологічних поглядів

Величко В.М., Чернишев В.А.

Донецький державний інститут здоров'я, фізичного виховання і спорту

Анотація:

Зміст національних, інтернаціональних та релігійних поглядів складається на підставі вивчення і розповсюдження вітчизняних, закордонних фольклорних та релігійних текстів, авторських, наукових творів, у результаті чого здійснюється формування універсального світогляду, раціональної свідомості та моральних рис у громадян. Вивчення та розповсюдження ідеологічних поглядів сприяють підвищенню раціонального рівня в свідомості громадян і створює умови для формування продуктивного робітника, моральної поведінки особистості в сучасному суспільстві.

Величко В.Н., Чернышев В.А. Отличительные особенности содержания идеологических взглядов. Содержание национальных, интернациональных и религиозных (православных) взглядов складывается на основе изучения и распространения отечественных, зарубежных фольклорных и религиозных текстов, авторских, научных произведений, в результате чего осуществляется формирование универсального мировоззрения, рационального сознания и моральных качеств у граждан. Изучение и распространение идеологических взглядов оказывает содействию повышению рационального уровня в сознании граждан и создает условия для формирования продуктивного работника, морального поведения личности в современном обществе.

Velichko V.N., Chernishov V.A. Distinctive peculiarities of the contents of ideological views. The contents of national, international and religions (orthodox) views consists of national and foreign folklore and religions texts, authors scientific works on the basis of their studies and spread, as a result of which the formation of universal outlook, rational consciousness and citizens moral qualities is made. Study and distribution of ideological views renders to assistance to raise of a rational level in consciousness of citizens. Conditions for forming the productive worker, intellectual conduct of the personality in the modern society.

Ключові слова:

ідеологія, національні, інтернаціональні, релігійні, погляди, світогляд, свідомість, патріотичне, дружнє, гуманне, поведінка.

ідеологія, національні, інтернаціональні, релігійні, погляди, світогляд, свідомість, патріотичне, дружнє, гуманне, поведінка.

ideology, national, international, religions, views, outlook, consciousness, patriotic, friendly, humane, behavior.

Вступ.

Знання змісту та комплексне розповсюдження національних, інтернаціональних і релігійних (православних) ідеологічних поглядів у суспільстві сприяє підвищенню раціонального рівня в структурі свідомості та формуванню моральних якостей людини.

У сучасних дослідженнях розглядаються розпізнавальні особливості національних поглядів, у зв'язку з культурними цінностями (4, 251–302), змістом своєрідних якостей темпераменту і характеру різних націй та народів (2, 112–156), релігійними (православними) поглядами, спрямованими на зближення з вищими планетарними духовними істинами (3, 603–634), ефективністю комплексного впливу та розповсюдження трьох ідеологічних концепцій у сучасному суспільстві (5, 96–121).

У статті більш детально розглядається зміст українських своєрідних поглядів, у зв'язку з особливостями національного темпераменту, характеру та свідомості на підставі вивчення фольклорних і найкращих авторських та наукових творів, своєрідності ментальності інших націй і народів, а також християнських (православних) поглядів, сформованих через виконання заповідей Божих, Раювання та участі в релігійних таїнствах.

Зміст статті та запропонованої у ній пропозиції виявляють зв'язок з практичними підходами до формування моральної і духовної особистості в Україні.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою дослідження є виявлення змісту ідеологічних поглядів, їх вплив та розповсюдження сприяє формуванню моральних якостей особистості.

Задачі дослідження:

- визначити своєрідність українських поглядів на підставі вивчення фольклорних та авторських художніх і наукових текстів;
- проявити розпізнавальні якості та особистості духо-

© Величко В.М., Чернишев В.А., 2009

вних цінностей різних націй і народів;

- розкрити корисність християнських (православних) поглядів на підставі змісту Божих, заповідей Раювання та релігійних таїнств;
- визначити ефективність комплексного впливу та розповсюдження трьох ідеологічних поглядів у сучасній Україні.

У дослідженні використовувались наукові методи, такі як аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція та дедукція.

Результати дослідження.

Для розвитку продуктивності діяльності та формуванню моральної поведінки буде доцільним підвищувати рівень раціонального початку в структурі громадської свідомості громадян. Під комплексним впливом національних, інтернаціональних і релігійних (православних) ідеологічних поглядів в елементах свідомості активізуються довірливі процеси, що направлені на концентрацію уваги, сприйняття, продуктивності мислення та пам'яті, розвиток вищих почуттів і результативності вольових зусиль, проявлення раціонального початку в типах темпераменту, екстравертного характеру та творчих здібностей. Ідеологічний вплив знижує рівень емоційного початку в свідомості, усуває прояв ситуативних емоцій, пов'язаних з інстинктивною стороною активності егоїстичної поведінки людини. А активність та виявлення вищих почуттів більш інтенсивно спонукає людину до соціально морально значущих дій та вчинків, пов'язаних з реалізацією моральних якостей патріотизму, дружності та гуманізму, направлених на розвиток інтегративних дій на поєднання країн в європейську та світову спільноту.

Зміст національних поглядів складається переважно на основі знайомства, вивчення та розповсюдження українського фольклору, творів науки та мистецтва вітчизняних авторів різних періодів, котрі включають велику кількість колядок, щедривок, веснянок, різних тематичних пісень (русальських, купальських, весіль-

них, історичних, родинно-побутових, козацьких, чумацьких, солдатських, стрілецьких та ін.), різноманітні казки, билини, легенди, загадки і т.і., авторські, художні та наукові твори. В текстах творів виявляється ніжне та тремтливе відношення народу до української природи, помічаються унікальні особливості лісних масивів, степної полоси, узгір'я та ін. В них підкреслюється своєрідність національного характеру, менталітету, пов'язаних з підвищеною емоційністю, чутливістю та ліризмом, описується життя народу, обрядність, пісенність, де виділяється м'який народний гумор та виявлення людяності. Тексти визначають яскраво виражену працьовитість та працездатність українського народу. В національному характері українців відмічається схильність до свободи, правди та віри у долю, де вона пов'язана з самопроявленням та самореалізацією внутрішніх процесів. Правда поєднує пошук істини та справедливості, які досягаються шляхом самоформування здібностей людини. Відмічається, що доля кожної людини своя, вона залежить від природжених та придбаних від виховання можливостей, свідомості та інстинктів.

Українців характеризує лагідний характер, мінливий настрій; при спілкуванні переважає почуття симпатії, довіри і правдивості. В художніх творах підкреслюється їхня охайність, старанність при виконанні роботи, а також ретельність, діловитість, життєрадісність, самостійність, дієвість згідно з законом. Вони можуть пишатися своїми давніми традиціями, поважають звичаї предків. Але вони також бувають не в міру вперті, непоступливі; вони не йдуть на компроміс при взаємостосунках, недовірливі, мають підозру на кого-небудь, бувають відокремлені. В фольклорних та авторських художніх творах підкреслюється національна запальність та швидка відходчужаність; підвищена увага приділяється дріб'язкам і навпаки – байдужість до дійсно важливих речей, а також не робиться відокремлення одне від іншого. В змістах текстів виділяється наявність товариського розуміння, прояву солідарності та жертвна відданість ідеям. Крім того, пропагується здорове родинне життя, материнська любов, сувора батьківська опіка, ласкава любов дідуся та бабусі, товариські стосунки між братами, сестрами та шкільними друзями. Підвищена увага приділяється таким рисам як ніжність, їх характерне проявлення честі та твердості духу. Відмічені, зазначені вище своєрідні риси особливостей українського характеру визначають зміст національних поглядів, а їх вплив та поширення формують у людей національну гідність, свідомість, самосвідомість, моральні якості та, перш за все, почуття патріотизму.

Зміст інтернаціональних поглядів складається на основі знайомства, вивчення інтернаціональних поглядів, розповсюдження фольклорних текстів різних націй та народів, художніх та наукових творів закордонних авторів.

При вивченні змісту російського фольклору та художніх творів виділяються особливості національного характеру, який відрізняється урівноваженістю рішень, вчинків і трудової діяльності. В поведінці росіян відзначається товариськість, дружність у вигляді доброзичливого ставлення до представників інших національностей, зокрема самовідданість, а також са-

мопожертва в складних умовах життя та ін.

В характері німців переважає така риса як холодна розсудливість та витримка; в методичному досягненні мети, спостерігається схильність до педантизму, що виражається в виконанні установлених правил, відмінній дріб'язковій точності, звички установлення та наведення порядку. Вони терплячі, сумлінні в роботі, зосереджені та врівноважені. Німецька нація любить діяти разом, рухатися масово, проявляючи акуратність, розважливості в усьому. Їм властива логічність при обговоренні будь-яких питань і тем.

З фольклорних, авторських і художніх творів можна сформулювати психологічний портрет американців; їм властива дієвість і практичність, виявлення ініціативи та самостійності, вміння швидко оцінювати ситуацію в практичній діяльності, турбуючись про свою власну вигоду. У американців живий і навіть запальний темперамент, вони мають підвищену пристрасть до удосконалення та винахідливості. Їх характеризують такі моральні якості як життєлюбство, доброта, щедрість та простодушність. Крім того, американці цінують закон, владу, вони – великі патріоти своєї країни.

Характер англійської нації відзначається діловитістю, де матеріальна сторона життя вище духовних цінностей, вони поважають свої традиції при недовірі до всього іноземного, у них переважає пристрасть до пригод, вони уміють стримувати свої почуття, володіти собою, проявляти любов до порядку, комфорту та розумової діяльності. Англійцям властиві такі моральні якості, як дружність, терпимість до поглядів інших, чесність, безкорисливість, незалежність, тактовність, поважність, вміння керувати, підкорятися та інше.

Фольклорні тексти та зміст художніх авторських творів японського народу підкреслюють його підвищену національну працьовитість, ошадливість, настирність, завзятість, педантизм при досягненні поставленої мети, внутрішню самодисципліну та стійкість перед труднощами. Вони виявляють прихильність до культу предків, перевагу над іншими націями. Інтереси групи у них домінують над індивідуальними; особистість підкорена колективу, японці разом подорожують, працюють, приймають участь у святах і демонстраціях. В колективі розповсюджена ввічливість, повага, працелюбство, почуття гумору і т. ін.

Національні своєрідні відмінні особливості та риси темпераменту, характеру різних націй та народів визначають зміст інтернаціональних поглядів, а їх вивчення та вплив і розповсюдження формують в людях дружні моральні якості, що сприяють розвитку комунікабельної поведінки.

Зміст релігійних (православних) поглядів переважно складається на основі вивчення та виконання Десяти заповідей Закону Божого, Дев'яти заповідей Блаженства, участі в Семи християнських православних таїнствах та ін.

Перші чотири заповіді Закону Божого присвячені любові до Бога. Перша заповідь наказує людині шанувати Бога у вигляді богопізнання, читання та вивчення священного писання, створених Святими батьками та вчителями церкви: відвідування Храму Божого, слухання заповідей священнослужителів, вивчення природи та історії роду людського. Ця заповідь передбачає виконання певних обов'язків, таких як вірувати,

сподіватися, любити, коритися, благоговіти, сповідуватися Бога.

В другій заповіді забороняється ідолюклінство, пов'язане з тим щоб зробити собі кумира або ідола для почитання. В третій заповіді забороняється легковажне, недобре ставлення до Бога. В четвертій заповіді говориться про необхідність виконання шестиденної роботи протягом тижня, а сьомий день присвятити служінню Богу, яка пов'язана з молитвою в храмі та вдома, вивченням Закону Бога, просвіщенням ума та серця. Корисними знаннями, допомогою бідним, відвідуванням хворих і в'язнів, утішанням сумуючих та інші добрі слова і діла. П'ята заповідь велить нам поважати своїх батьків, це дає можливість одержати довге та щасливе життя. Поважати батьків означає любити їх, почитати їх, не ображати їх, бути шанобливими до них, допомагати їм в праці, турбуватися про них, коли в цьому є потреба, особливо під час хвороби батьків, та їхньої старості, молитися за них Богу, як при їх житті, так і після смерті батьків. В шостій заповіді Господь Бог забороняє вбивство, тобто віднімати життя у других людей та у самого себе та будь-яким іншим. В сьомій заповіді забороняється прелюбодійство або порушення подружньої вірності та хвилино незаконного та нечистого кохання. Сьома заповідь направляє бути миротворцем, жити в злагоді з другими людьми. Восьма заповідь забороняє крадіжки, тобто присвоєння будь-яким чином того, що належить іншим. Вона велить людям бути безкорисливими, чесними, трудолюбними, милосердними та правдивими. Восьма заповідь радить жити в злагоді з іншими людьми, тобто жити по правді; за Законом Божим. Дев'ята заповідь забороняє не лише щось погане робити кому-небудь, хто знаходиться з ними; вона також забороняє погані побажання нашим ближнім. Десята заповідь рекомендує терпеливо переносити гоніння, гноблення, лихомовство, наклепи, знущання, лихоліття та ін.

Дев'ять заповідей Блаженства вчать людей досягати християнської досконалості або святості. В першій заповіді говориться про необхідність бути смиренним перед Богом. Друга заповідь рекомендує підкорятися Богу та каятися в своїх гріхах. Третя заповідь радить бути кротким. Четверта – вчить сильно бажати правди. П'ята заповідь радить бути милосердним, співчуваючим другим людям (накормити, напоїти, одягти, відвідати, втішити, обігріти, навчити, надумити, простити, воздати, молитися). Шоста заповідь рекомендує не грішити, не мати порочних та нечистих думок. Сьома заповідь направляє бути миротворцем, жити в злагоді з другими людьми. Восьма заповідь радить жити в злагоді з іншими людьми, тобто жити по правді за Законом Божим. Дев'ята заповідь рекомендує терпеливо переносити гоніння (гноблення), лихомовство, наклепи, знущання, лихоліття та ін.

Виконанням та слідуванням заповідей Божих та Блаженства в доповненні з участю в семи таїнствах підсилюють, а також сприяють більш активному формуванню гуманних моральних якостей у віруючих.

Таїнство хрещення та участь у ньому забирають гріхи у предків і відкривають перед людиною перспективу порятунку. Таїнство причащення, а також дії, що застосовуються в цьому, наближають віруючих до творця – божественного єства. Миропомазання

сприяє укріпленню людини у духовному житті через поглиблення в віру батьків і виховання дітей у релігійному дусі. Таїнство покаяння направлене на зняття гріхів у віруючих та формуванню у них потреби сповіді. Церковний шлюб освітлює одруження чоловіка та жінки, з напуттям підтримувати взаєморозуміння між ними та християнським вихованням дітей. Таїнство священства передбачає обряд возведення в духовний сан достойних для наступної релігійної роботи з віруючими. Соборування своїми діями направлене на фізичне та духовне оздоровлення людей.

Знання та виконання Десяти заповідей Закону Божого та Дев'яти заповідей Блаженства, а також участі в Семи християнських (православних) таїнствах сприяють формуванню гуманних моральних якостей в людях.

Висновки.

Вивчення та розповсюдження національних поглядів допомагають зрозуміти українську своєрідність духовних цінностей; знайомство з інтернаціональними поглядами пов'язані з знанням відмінних культурних особливостей інших націй та народів, а релігійні (православні) – формують поняття про загальнолюдські цінності та прояв гуманної свідомості і поведінки.

Знання національних особливостей дозволить виявляти та враховувати своєрідність можливостей, знайомство з закордонними відмінностями і досягненнями допоможуть створити умови для культурного взаємозбагачення та визначення кращих зразків загальнолюдських цінностей, а ознайомлення з релігійними поглядами дає можливість наблизитись до великих планетарних духовних істин.

Зміст національних, інтернаціональних і релігійних (православних) поглядів складається на підставі вивчення та розповсюдження вітчизняних, закордонних, фольклорних і релігійних текстів, авторських художніх, наукових творів, внаслідок чого визначається формування національної, інтернаціональної та релігійної свідомості, самосвідомості, моральних якостей патріотизму, дружності і гуманізму, переважно у підростаючого покоління.

Вивчення та розповсюдження ідеологічних поглядів з їх відмітними особливостями змісту сприяють підвищенню раціонального рівня в свідомості громадян і створює умови для формування продуктивного робітника, моральної поведінки особистості в сучасному суспільстві.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку передбачають вивчення та розповсюдження ідеологічних поглядів та їх ефективний вплив на різні вікові групи населення в Україні.

Література

1. Макаренко В.П. Главные идеологии современности / В.П. Макаренко. – Ростов н/Д: «Феникс», 2000. – 400 с.
2. Мовчан В.С. Етика: Навч. Посібник / В.С. Мовчан. – К.: Знання, 2007. – 483 с.
3. Закон Божий. – Издание Владимирской епархии, 1998. – 715 с.
4. Український фольклор / Упоряд. О.Ю. Бріцина, Г.В. Довженок та ін.. – К.: Освіта, 1998. – 752 с.
5. Величко В.М. Формування людяності: Монографія / В.М. Величко. – Донецьк: Тов. «Юго-Восток, ЛТД», 2008. – 188с.

Надійшла до редакції 24.09.2009р.

Величко Владимир Николаевич

Чернышов Валерий Анатольевич

dgizfvs-nayka@mail.ru